

nazariyasi ham shakllana boshlagan. Tarjimonlar shoir-ilmiy ijod bilan shug'ullanib, adabiy tarjima asarlarini yaratganlar. O'sha davrda tarjima tili soddalashgan, xalq tiliga yaqin bo'lishga intilish boshlangan. Masalan, tarjimonlar so'zlashuv uslubini oddiylashtirishga "zabondarozlik" (til qurilishida befoyda bezaklar) dan saqlanishga chaqirilgan. Shuningdek, Rus va Yevropa adabiyoti asarlari ham o'zbek tiliga tarjima qilina boshlagan. Mustaqillikdan oldin ko'plab tarjimalar rus tili orqali amalga oshirilgan. Mustaqillikdan so'ng esa biror vositali tilga emas to'g'ridan to'g'ri asl tilidan o'zbek tiliga tarjima qilishga e'tibor oshdi. Bu yuqori sifatli tarjima madaniy yetkazuvchanlik va tilning o'ziga xosligini saqlab qolish jihatidan muhim edi. Adabiy tarjima bilan birga ilm-tarjima, xuquqiy tarjima, texnik tarjima kabi yo'nalishlar ham rivojlanmoqda. Tarjima nazariyasi mashinasozlik, kompyuter tarjimasi va elektron resurslar bilan boyitilmoqda. Shuningdek, tarjima maktabi-tarjimashunoslik ilmiy yo'nalishlari universitetlarda ochilmoqda, tarjimonlik kasbiy yo'nalish sifatida ko'proq e'tibor qozonmoqda.

Hozirgi kunda ham tarjimonlik kasbiga bo'lgan talab oshmoqda. Bu kasbda til jihatidan - ma'noni to'liq yetkazish, mintaqaviy va xalqaro kontekstni xis qilish muhim hisoblanadi. Texnologik jihatdan, avtomatik tarjima vositalari kengaymoqda lekin badiiy va madaniy tarjimalar uchun inson omili hanz muhim hisoblanadi.

Xulosa: O'zbek tarjima maktabi qadimiy davrlardan boshlab bosqichma-bosqich shakllanib, katta yo'lni bosib o'tgan. Ilk bosqichlarda tarjima faoliyati asosan vositali tillar orqali, madrasalarda, saroylarda amalga oshirilgan bo'lsa, XIX-XX asrlarda adabiy tarjima va tarjimashunoslik an'anasi rivojlandi. Mustaqil O'zbekistonda esa tarjima faoliyati milliy tilga, xalqaro kontekstga va zamonaviy texnologiyalarga moslashmoqda. Tarjima maktabini yanada rivojlantirish uchun tilni puxta bilish, madaniyatlararo kompetensiya va zamonaviy tarjima uslublarini o'zlashtirish muhim omil hisoblanadi.

Foydalanilgan manbalar:

1. "O'zbek tarjima maktabining rivojlanish tarixi" (2022) maqola.
2. "Tarjima nazariyasi" o'quv qo'llanmasi.
3. "Xiva adabiy muhiti" kitobidan.
4. "O'zbek tarjimashunoslik maktabi asoschisi" maqolasi.
5. "O'zbekiston milliy ensiklopediyasi" (2000-2005) ma'lumotlaridan foydalanilgan.
6. O'rmonjonov Azizbek Muhammadjon o'g'li. (2025). INKLYUZIV TA'LIMNING MOHIYATI, MAQSADI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI. (2025). *Kelajak o'qituvchisi - Kelajak Bunyodkori*, 1(2), 701-710.
7. Tursunov Ramziddin Abdixalil-o'g'li. (2025). JAMIYAT HAYOTIDA IJTIMOY ONG VA MA'NAVIYAT UYG'UNLIGI. *TA'LIM VA TARAQQIYOT*, 4(4), 324-330.

YOSHLARNING XALQARO MAYDONDAGI ISHTIROKINI OSHRISH

Ruxshona Shermuxammedova Akramjon qizi

Namangan davlat pedagogika instituti
Ijtimoiy fanlar fakulteti Xorijiy til va adabiyoti
yo'nalishi 1-bosqich talabasi
Ilmiy rahbar: Falsafiy va tarixiy fanlar kafedrasida
katta o'qituvchisi **B.A.Tillayev**

Annotatsiya: Maqolada yoshlarning xalqaro maydondagi ishtirokini kengaytirishning dolzarbligi, mavjud muammolar hamda ularni bartaraf etish yo'llari tahlil qilinadi. Global integratsiya jarayonlari sharoitida yoshlarning raqobatbardoshligini oshirish, xorijiy tajribani o'zlashtirish va xalqaro hamkorlikni rivojlantirishning ahamiyati yoritilgan.

Kalit so'zlar: yoshlar, xalqaro hamkorlik, global integratsiya, ta'lim, innovatsiya, diplomatiya, raqobatbardoshlik.

РОСТ УЧАСТИЯ МОЛОДЕЖИ В МЕЖДУНАРОДНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Аннотация: В статье анализируется актуальность расширения участия молодежи на международной арене, существующие проблемы и пути их решения. Освещена важность повышения конкурентоспособности молодежи, освоения зарубежного опыта и развития международного сотрудничества в условиях глобальных интеграционных процессов.

Ключевые слова: молодежь, международное сотрудничество, глобальная интеграция, образование, инновации, дипломатия, конкурентоспособность.

INCREASING YOUTH PARTICIPATION IN THE INTERNATIONAL FIELD

Abstract: The article analyzes the relevance of expanding youth participation in the international arena, existing problems, and ways to address them. The importance of increasing the competitiveness of young people, mastering foreign experience, and developing international cooperation in the context of global integration processes is highlighted.

Keywords: youth, international cooperation, global integration, education, innovation, diplomacy, competitiveness.

Bugungi globallashuv davrida yoshlar millatning kelajagini belgilovchi eng muhim ijtimoiy qatlam sifatida e’tirof etilmoqda. Raqobatbardosh iqtisodiyot, ilg’or texnologiyalar va zamonaviy bilimlar maydonida yosh avlodning faol ishtiroki mamlakatning xalqaro nufuzini oshirishga bevosita ta’sir ko’rsatadi. Shu bois O’zbekiston hukumati tomonidan so’nggi yillarda yoshlarning xalqaro miqyosda o’z salohiyatini namoyon etishiga qaratilgan keng ko’lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Bugungi globallashuv davrida yoshlarning xalqaro maydondagi ishtirokini kuchaytirish har bir mamlakat uchun strategik ahamiyatga ega masalalardan biridir. Chunki zamonaviy dunyo integratsiyalashgan iqtisodiyot, raqamli texnologiyalar, innovatsion bilimlar va xalqaro aloqalar asosida rivojlanmoqda. Shu jarayonda yosh avlodning faol ishtiroki mamlakatning xalqaro nufuzini oshirish, raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash hamda milliy manfaatlarini himoya qilishda muhim omil sifatida qaraladi. O’zbekiston yoshlarining xalqaro maydondagi faolligi so’nggi yillarda sezilarli darajada ortib bormoqda. Xususan, yoshlar xorijiy oliy ta’lim muassasalarida tahsil olish, xalqaro ilmiy konferensiyalar, forumlar, volontyorlik dasturlari va madaniy almashinuvlarda faol qatnashmoqda. Bunday ishtirok ularga zamonaviy bilim va ko’nikmalarni egallash, boshqa xalqlarning madaniyati va qadriyatlarini o’rganish, shuningdek, o’z mamlakati nufuzini xalqaro miqyosda targ’ib qilish imkonini bermokda. Bundan tashqari, yoshlarning global miqyosda ishtiroki xalqaro hamkorlikni mustahkamlash, innovatsion g’oyalarni almashish, barqaror rivojlanish maqsadlarini ilgari surish kabi jarayonlarda muhim o’rin tutadi. Xalqaro miqyosda faol bo’lgan yoshlar nafaqat o’z shaxsiy salohiyatini, balki mamlakatning ilmiy, iqtisodiy va madaniy qudratini ham oshirishga hissa qo’shadi.

Yoshlar siyosati jamiyatni rivojlantirish va ijtimoiy o’zgarishlarning muhim omili sifatida turli mexanizm, uslub va strategiyalarni ishlab chiqishni hamda izchil ravishda amaliyotga tadbqiq etishni taqozo etadi. Davlatdagi ijtimoiy barqarorlik ko’p jihatdan yoshlarning barcha qatlamlariga yo’naltirilgan kuchli ijtimoiy himoyaga, ularning tashabbuslarini qo’llab-quvvatlash hamda imkoniyatlarini yuzaga chiqarishda yetarli shart-sharoit yaratilganiga bog’liqdir. XXI asrda xalqaro integratsiya, ta’lim va innovatsiya sohalaridagi raqobat jarayonlari yoshlarning global fikrlash ko’nikmalarini talab qilmoqda. Yoshlar xalqaro loyihalar, grant dasturlari, va chet elda o’qish imkoniyatlari orqali nafaqat bilim, balki xalqaro tajriba ham orttiradi. O’zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan ilgari surilgan “Yoshlar – kelajagimiz” tamoyili yoshlarning global miqyosda faol bo’lishiga strategik yo’l ochmoqda.[1]

O’zbekiston yoshlarining BMT, YUNESKO, YOSCE, OIC Youth Forum kabi xalqaro tuzilmalarda faol ishtiroki so’nggi yillarda sezilarli darajada oshgan. “Erasmus+”, “Chevening”, “DAAD”, “Bolashaq”, “Fulbright” kabi dasturlar orqali yuzlab yoshlar chet elda o’qish, ilmiy tadqiqot olib borish va tajriba almashish imkoniyatiga ega bo’lmoqda. Shu bilan birga, xalqaro yoshlar sammitlari, forumlar va volontyorlik dasturlarida O’zbekiston vakillarining ishtiroki mamlakat imidjini mustahkamlashga xizmat qilmoqda.[2]

Yoshlarning xalqaro maydondagi ishtirokini kengaytirish – bu nafaqat alohida yoshlarning muvaffaqiyati, balki butun mamlakatning ilmiy, madaniy va iqtisodiy salohiyatini oshirish omilidir. O’zbekiston yoshlarining global sahnada faol, tashabbuskor va bilimli bo’lishi mamlakatning kelajagini belgilovchi eng muhim strategik ustuvor yo’nalishlardan biridir. Shu maqsadda davlat, ta’lim muassasalari va fuqarolik jamiyati institutlarining hamkorligi zarur.

Shu nuqtai nazardan, yoshlarning xalqaro maydondagi ishtirokini kengaytirish — bu davlatning uzoq muddatli taraqqiyot strategiyasining ajralmas qismidir. U ta’lim, fan, diplomatiya, biznes va madaniyat sohalarida yangi avlod rahbarlari va mutaxassislarini yetishtirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan manbalar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyevning 2024-yil 30-iyundagi “Yoshlar siyosatini yanada takomillashtirish to‘g‘risida”gi Farmoni.
2. UNESCO Youth Development Index, 2023.
3. O‘rmonjonov Azizbek Muhammadjon o‘g‘li. (2025). INKLYUZIV TA’LIM SHAROITIDA MUSIQA SAVODXONLIGINI SHAKLLANTIRISHDA MULTIMODAL YONDASHUVNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI. *TA’LIM VA TARAQQIYOT*, 4(4), 380-388.
4. R.A.Tursunov. (2025). IJTIMOIIY ONG VA MA’NAVIYAT UYG‘UNLIGINING IJTIMOIIY MUHITGA TA’SIRI. *ZAMONAVIIY FAN: INNOVATSION YONDASHUVLAR VA YOSH TADQIQOTCHILARNING DOLZARB IZLANISHLARI*, 1(1), 16-19.

1917–1945-YILLARDA O‘ZBEKISTONDA MAKTAB VA PEDAGOGIKA FANI

Jo‘rayeva Barchinoy Behzod qizi

Chirchiq davlat pedagogika universiteti Turizm fakultet Xorijiy til va adabiyoti yo‘nalishi talabasi

Xayrullayeva Farangizbonu Bekzod qizi

Chirchiq davlat pedagogika universiteti Turizm fakultet Xorijiy til va adabiyoti yo‘nalishi talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada 1917–1945-yillar oralig‘ida O‘zbekistonda maktab ta’limi tizimi va pedagogika fanining shakllanishi hamda rivojlanish bosqichlari tahlil qilinadi. Shu davrda Sovet hokimiyatining ta’lim siyosati, yangi o‘quv dasturlari va milliy kadrlar tayyorlashdagi islohotlarning o‘rni yoritiladi. Pedagogika fani shakllanishida Abdurauf Fitrat, Abdulla Avloniy, Munavvarqori Abdurashidxonov kabi ma’rifatparvarlarning o‘rni va ularning ilmiy-pedagogik merosi tahlil etiladi. Shuningdek, ta’lim tizimida yuzaga kelgan muammolar va ularning yechimlari tarixiy dalillar asosida asoslab beriladi.

Kalit so‘zlar: O‘zbekiston tarixi, pedagogika fani, maktab islohoti, Sovet davri ta’limi, ma’rifatparvarlik, milliy kadrlar, 1917–1945-yillar.

SCHOOL AND PEDAGOGICAL SCIENCE IN UZBEKISTAN (1917–1945)

Abstract: This article analyzes the formation and development stages of the school education system and pedagogical science in Uzbekistan during the period from 1917 to 1945. It highlights the role of Soviet educational policy, the introduction of new curricula, and reforms in the training of national specialists. The study also examines the contribution of enlighteners such as Abdurauf Fitrat, Abdulla Avloni, and Munavvarqori Abdurashidkhanov to the establishment of pedagogical science and explores their scientific and educational legacy. In addition, the article substantiates, through historical evidence, the main problems that arose in the education system and the ways in which they were addressed.

Keywords: History of Uzbekistan, pedagogical science, school reform, Soviet education, enlightenment movement, national specialists, 1917–1945.

ШКОЛА И ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ НАУКА В УЗБЕКИСТАНЕ (1917–1945 ГОДЫ)

Аннотация: В данной статье анализируются этапы формирования и развития системы школьного образования и педагогической науки в Узбекистане в период с 1917 по 1945 годы. Освещается роль образовательной политики Советской власти, внедрение новых учебных программ и реформ по подготовке национальных кадров. Особое внимание уделено вкладу просветителей — Абдурауфа Фитрата, Абдуллы Авлони и Мунавваркори Абдурашидханова — в становление педагогической науки и их научно-педагогическому наследию. Кроме того, на основе исторических фактов рассматриваются основные проблемы системы образования и пути их решения.

Ключевые слова: история Узбекистана, педагогическая наука, школьная реформа, советское образование, просветительство, национальные кадры, 1917–1945 годы.

Kirish

XX asr boshlarida O‘zbekistonda ta’lim tizimi tub o‘zgarishlarga yuz tutdi. 1917-yildan boshlab sovet hokimiyati o‘rnatilishi bilan maktablar faoliyatida yangi siyosiy va mafkuraviy tamoyillar shakllandi. Dastlabki yillarda savodsizlikni tugatish, xalq ommasini yangi ijtimoiy hayotga tayyorlash maqsadida